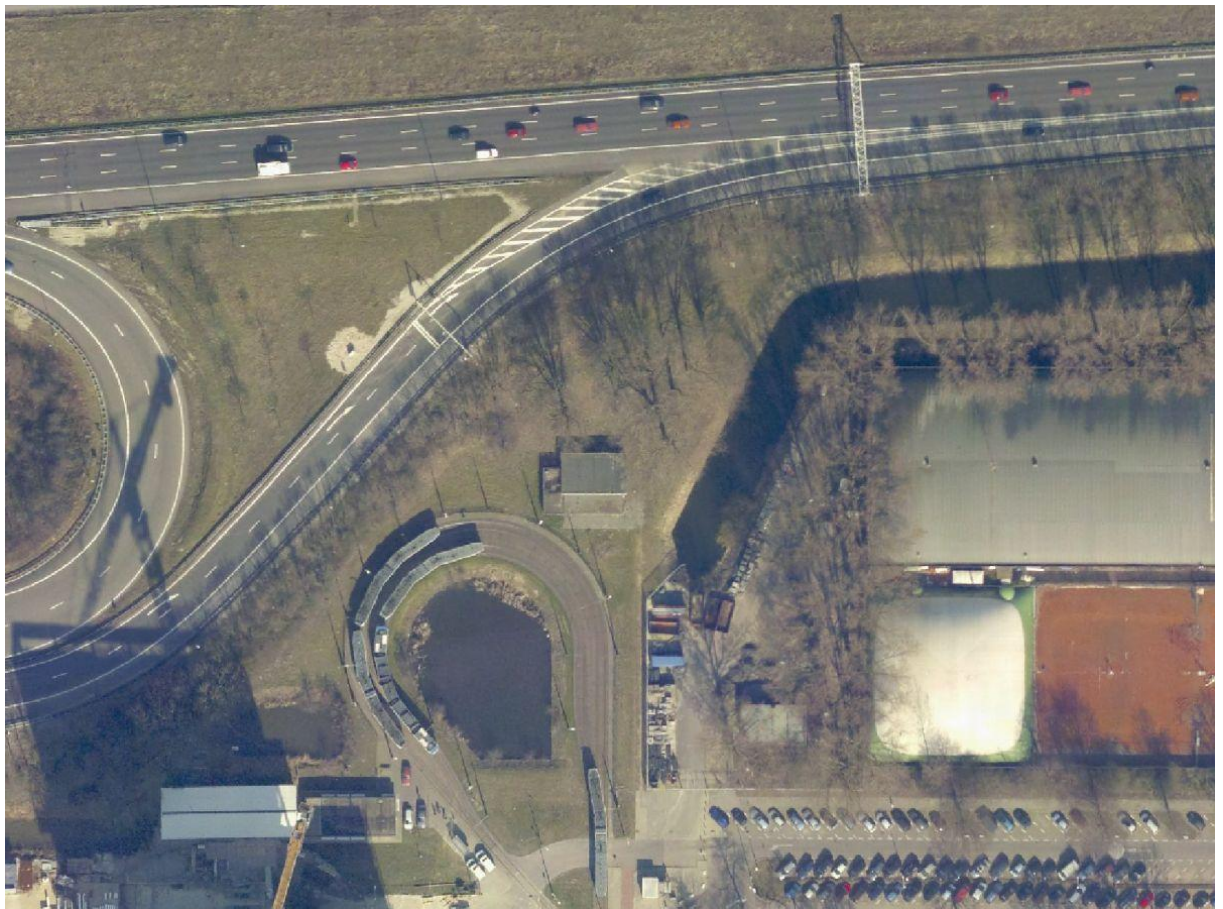

Concept Natuurtoets Kenniskwartier Noord West

Gemeente Amsterdam
Dienst Ruimtelijke Ordening

Planteam Groen, ecologie, Stedelijke
recreatie en Water

November 2010

Inhoud

Samenvatting.....	3
Inleiding	4
Eerder gemaakte Natuurtoetsen	4
Wettelijke en beleidskaders	5
Begrenzing plangebied.....	6
Beschrijving van het gebied en directe omgeving	6
Inventarisatie	8
Het plan	9
Ontheffing Flora- en faunawet.....	9
Mitigerende maatregelen	9
Aanbevelingen.....	10
Aanbevelingen.....	10
Bijlage: broedvogels	11

Samenvatting

Voor de ontwikkelingen die in het bestemmingsplan voor het Kenniskwartier Noordwest mogelijk worden gemaakt is een natuurwaardenonderzoek gedaan. De voornaamste conclusies zijn:

- Gezien het jaargetijde dat de opdracht werd uitgevoerd was actualisatie van het veldwerk niet goed mogelijk; voor het onderzoek is deels gebruik gemaakt uit eerder verzamelde gegevens. De toets is aangepast op de gewijzigde interpretatie van de wetgeving.
- Voor vleermuizen is nader onderzoek nodig. Door de aanwezigheid van in potentie goed foerageergebied en geschikte bomen is het niet uit te sluiten dat deze in het gebied verblijven. Voor de overige soortgroepen voldoen de beschikbare gegevens.
- Nader onderzoek moet worden uitgevoerd volgens een vastgelegd protocol. Indien nader onderzoek uitwijst dat er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn is het nodig dat er mitigerende maatregelen in acht worden genomen:
 - bij planning van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van vleermuizen: fasering van werkzaamheden en kwetsbare perioden mijden;
 - er in de nieuwbouw verblijfplaatsen gecompenseerd worden;
- Als er voldoende mitigerende maatregelen worden genomen dan is er geen ontheffing vereist op grond van de Flora- en faunawet.
- De broedvogels kunnen worden ontzien door rekening te houden met de broedtijd;
- Broedvogels waarvan het nest ook buiten de broedtijd beschermd is zijn niet aangetroffen
- Voor de aanwezige zoogdieren en amfibieën geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Als er voldoende mitigerende maatregelen in acht worden genomen is er geen ontheffing vereist op grond van Flora- en faunawet. Voor vleermuizen kunnen, als blijkt dat deze aanwezig zijn, voldoende mitigerende maatregelen worden uitgevoerd. Deze maatregelen kunnen aan het ministerie worden voorgelegd om een 'positieve afwijzing' te verkrijgen.

Aanbevolen wordt om in de nieuwbouw verblijfplaatsen voor vleermuizen en hollenbroeders te creëren en de openbare ruimte zodanig in te richten dat er een aantrekkelijke biotoop voor vleermuizen en vogels ontstaat.

Inleiding

De kavel met keerlus van de tram tussen VU en A10 wordt bebouwd. Hiervoor wordt een sloot verlegd, waterpartijen gedempt, onder andere in het midden van de tramlus. En er verdwijnt een aantal bomen. De vraag is of er vanuit de natuurwetgeving aspecten voortvloeien, die van belang zijn voor de ontwikkeling van het gebied.

In november 2008 is er een Natuurtoets gemaakt, deze is in november 2010 geactualiseerd ten behoeve van het bestemmingsplan geactualiseerd, waarvan hier de rapportage.

Eerder gemaakte Natuurtoetsen

Eerder gemaakte natuurtoetsen in de omgeving van het plangebied zijn:

- Natuurtoets VU Acta (januari 2006).
- Onderzoek natuurwaarden Zuidas-gebied ten behoeve van de MER (maart 2006).
- Natuurtoets kavel bij de VU (november 2008);
- Briefrapport 'Tramlus bij De Boelelaan' (juli 2010); Natuurbeleven.

In de toets voor de ACTA zijn geen beschermde soorten waargenomen. In de toets voor de MER worden vleermuissoorten en nestgaten van de grote bonte specht genoemd als door Flora- en faunawet beschermde soorten.

De conclusie in de Natuurtoets van november 2008 luidt dat er rekening gehouden moet worden met:

- een vaste verblijfplaats van een grote bonte specht in een schietwilg;
- mogelijke vaste verblijfplaatsen van vleermuizen;
- de bittervoorn in het water.

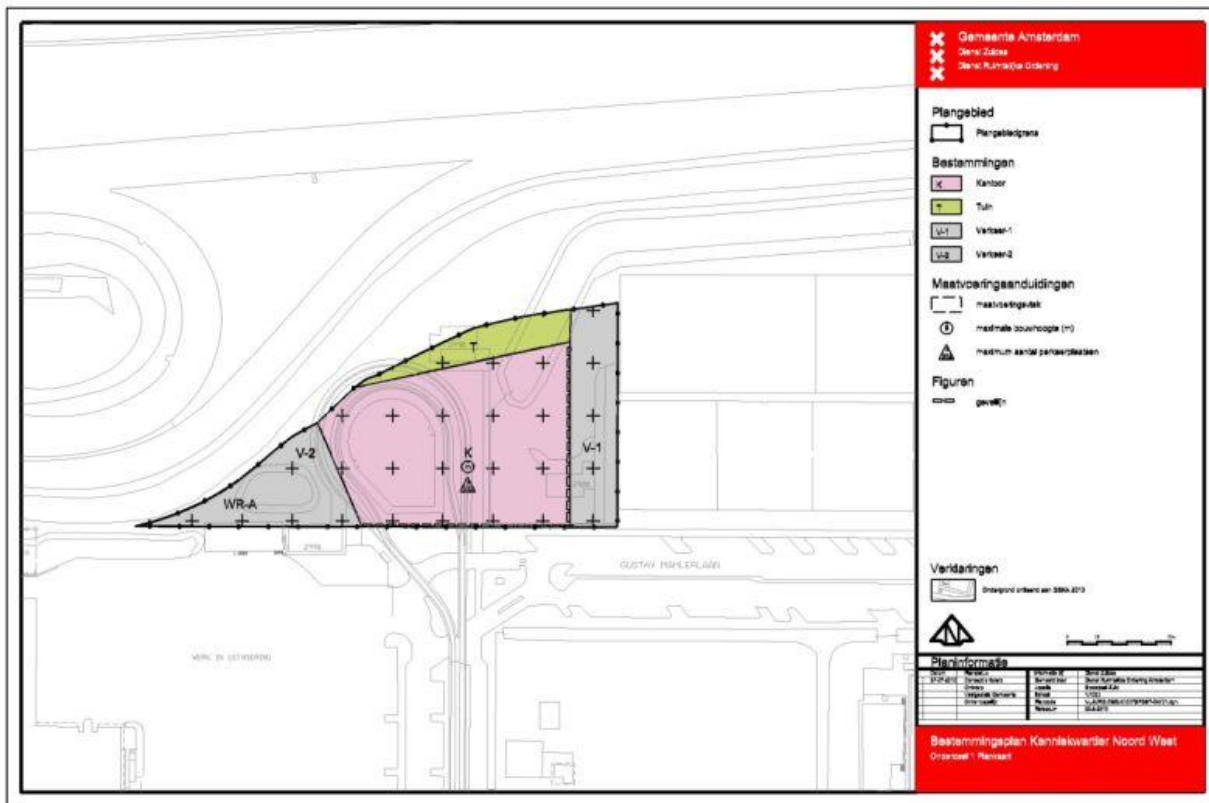
In het briefrapport van Natuurbeleven worden de volgende conclusies getrokken:

- Er zijn soorten te verwachten die beschermd worden door de Flora- en faunawet.
- Alle vissen dienen voor dempen van water te worden weggevangen;
- Wat betreft bosmuis, huisspitsmuis en bruine kikker, middelste groene kikker, kleine watersalamander, gewone pad is ontheffing in het kader van ruimtelijke ordening niet nodig – deze soorten staan op lijst 1/2;
- Wat betreft de broedvogels, is verstoring van broedende vogels niet toegestaan. Na september is dit niet aan de orde; In de nabijheid broedde in 2009 een boomvalk. Of dat weer het geval is kon (nog) niet worden vastgesteld. Dit blijkt in de regel pas in de loop van juli/augustus. Mocht er een dergelijk nest zijn, dan is ontheffing nodig. Nader onderzoek in augustus is aanbevolen;

Wettelijke en beleidskaders

Wettelijke kaders	
Natuurbeschermingswet (1998) - Natura-2000 (gebiedsbescherming)	Gebiedsbescherming - Natuurbeschermingswet 1998: Natura 2000 Onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) zijn gebieden aangewezen die onderdeel uitmaken van de Europese ecologische hoofdstructuur, de Natura 2000 gebieden genaamd. Indien een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in of in de nabijheid van een Natura 2000 gebied moet worden onderzocht of de ontwikkeling de kwaliteit van het gebied kan verslechteren of verstoren. Indien het bestemmingsplan de kwaliteit van een Natura 2000 gebied kan verslechteren of verstoren dient er een vergunning op grond van de Nb-wet te worden aangevraagd. Natura-2000-gebieden liggen niet in de nabijheid van het plangebied. Een negatief effect valt niet te verwachten.
Flora- en faunawet en gedragscode (soortbescherming)	In april 2002 is de Flora- en faunawet (Ffwet) van kracht geworden. Op grond van deze wet zijn vrijwel alle in het wild en van nature in Nederland voorkomende dieren, beschermd. De Ffwet bevat verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dieren en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. Vrijwel altijd moet met door Flora- en faunawet beschermde soorten rekening worden gehouden.
Beleidskaders	
Ecologische Hoofdstructuur (landelijk beleid)	Voor heel Nederland is zijn natuurgebieden met verbindingzones vastgelegd. Dit noemen we de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. Na realisatie is de structuur uiteindelijk grensoverschrijdend, zodat diersoorten zich vrij kunnen bewegen en vermengen over Europa. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de EHS dient gecompenseerd te worden volgens de in de Nota Ruimte vastgelegde regels. De plannen hebben geen effect op gebieden van de EHS.
Hoofdgroenstructuur (Structuurvisie gemeentelijk beleid)	In het structuurplan van de gemeente Amsterdam worden een aantal groengebieden planologisch beschermd. Functiewijzigingen zijn mogelijk en moeten aan een toetsingscommissie (TAC) worden voorgelegd. Voor inpassingen zijn richtlijnen opgesteld. Het plangebied ligt niet in de Hoofdgroenstructuur.
Rode lijstsoorten (landelijk beleid)	Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen. Rode lijst-soorten komen niet voor in het plangebied.

Begrenzing plangebied

Bestemmingsplankaart

Het plangebied wordt begrensd door de oprit van de Ringweg-Zuid, Gustav Mahlerlaan en de rand van het sportveld.

Beschrijving van het gebied en directe omgeving

Omgeving

Het plangebied grenst aan de taluds van de A10. Dit is een breed zandlichaam, met in het midden de spoorbaan Amsterdam-Schiphol met vier sporen en aan weerszijden de snelweg, met aan beide zijden de op- en afrit naar afslag Amstelveen. Grondgebonden dieren kunnen zich over de spoorbaan verplaatsen, bij kruisingen kunnen ze de in de taluds van de snelweg dekking vinden. Zwervende dieren als wezel, vos zouden het plangebied kunnen bereiken. Grote groengebieden in de omgeving zijn: het Amsterdamse Bos, het Nieuwe Meer met zijn oeverlanden en het Gijsbrecht van Aemstelpark. Het Amsterdamse bos maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Vanuit deze gebieden bereiken grondgebonden dieren niet eenvoudig het plangebied, de Amstelveense weg en de Boelelaan vormen daarvoor te grote barrières.

Het plangebied

Op de grens van het terrein met de tennisvelden staat een rij Canadese populieren waarvan een boom is begroeid met klimop. Het overige groen is matig ontwikkeld. Het stenen gebouwtje achter de keerlus van de tram is inmiddels gesloopt. Het terrein bestaat tot aan de voet van het talud van de A10 uit gazon met daarin vrijstaande grote schietwilgen, Canadese populieren en een treurwilg. In 2008 zijn er nestholtes van de grote bonte specht in een dode tak van een populier aangetroffen. Ook in een wilg zitten door spechten gehakte gaten. Het talud van de oprit naar de A10 is begroeid met onder ander zomereik, vlier, meidoorn, braam, liguster, esdoorn, es, roos en teunisbloem.

Het water

Langs het water is er ruigtebegroeiing met lisdodde, harig wilgenroosje en riet. In het midden van het plangebied is een waterpartij aanwezig die tot het peilvak Buitenveldert behoort. Het water is met duikers verbonden. Grote vissen zoals baars, karper en snoek kunnen dit water door de ruime duikers bereiken. Het omringende grasveld wordt als gazon beheerd en in de oeverzone, die wat ruiger begroeid is, staan zaailingen van de zwarte els, harig wilgenroosje en lisdodde.

Inventarisatie

Voor deze notitie is verder gebruik gemaakt van flora- en faunagegevens uit de Ecologische Atlas van Amsterdam, de gegevens uit eerdere natuurtoetsen en een veldbezoek op 20 oktober 2010.

Zoogdieren

Voor bosmuis, mol, egel en bruine rat is het plangebied leefgebied. Behalve de bruine rat, die niet beschermd is, vallen deze soorten onder tabel 1 (Brochure LNV. Buiten aan het werk). Deze soorten kunnen zich langs het talud van de A10 verplaatsen. In de bomen zijn holen waargenomen. Vaste zomer- of winterverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn niet uit te sluiten. Baltsplaatsen van ruige dwergvleermuizen in bomen zijn ook mogelijk. Foeragerende vleermuizen kunnen worden verwacht.

Vissen

Het sierwater in de keerlus en de sloot maken onderdeel uit van het peilvak Buitenveldert. In dit peilvak komt de beschermde bittervoorn voor. Natuurbeleven heeft in de vijver middenin de tramlus ruisvoorn, baars, karper en snoek gevangen. De bittervoorn, die in het peilvak voorkomt, is met elektrisch vissen door Natuurbeleven niet aangetroffen.

Broedvogels

In de begroeiing en op het talud aan de noordkant kunnen algemeen voorkomende vogels als merel, heggenmus, zanglijster, tuinfluiter en winterkoning broeden. Langs het water kunnen watervogels als meerkoet, waterhoen en wilde eend broeden. In een schietwilg bevinden zich nestgaten van de grote bonte specht. Ten oosten van het plangebied heeft een boomvalk gebroed.

Flora

Beschermde flora is niet aangetroffen en wordt ook niet verwacht.

Conclusie

Mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen moeten nader worden onderzocht.

Dit betreft:

- Zomerverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis;
- Baltsplaatsen van de ruige dwergvleermuis;
- foerageergebied.

Dit betekent minimaal 3 bezoeken in de zomerperiode voor de zomerverblijfplaatsen, twee bezoeken voor paarverblijven in de nazomer; het onderzoek naar foerageergebied kan met deze onderzoeken worden gecombineerd.

Er zijn geen broedvogels, waarvan het nest ook buiten het broedseizoen wordt beschermd.

Het plan

De kavel wordt voor een groot deel ingevuld door een kantoorpand. Hiervoor worden waterpartijen gedempt en worden er bomen gekapt. Door het plan verdwijnt leefgebied voor vissen, broedgelegenheid voor vogels en mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen en foerageergebied voor vleermuizen.

Ontheffing Flora- en faunawet

Indien nader onderzoek uitwijst dat er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn is in principe ontheffing noodzakelijk. Ontheffing kan alleen aangevraagd worden op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn: 'Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'. Een ontheffingsaanvraag kan worden voorkomen door voldoende mitigerende en compenserende maatregelen uit te voeren. De maatregelen kunnen aan het ministerie worden voorgelegd. Als ze als voldoende worden beoordeeld wordt een 'positieve afwijzing' gegeven.

Mitigerende maatregelen

Vleermuizen

Geen werkzaamheden in voor vleermuizen kwetsbare perioden.

Broedvogels

Bij het kappen van bomen en het verwijderen van struiken en ruigte moet rekening gehouden worden met de broedtijd van vogels. Afhankelijk van soort en weer loopt deze ongeveer van half februari tot augustus.

Kleine zoogdieren

Het verwijderen van ruigte en struikgewas in één richting uitvoeren, zodat kleine zoogdieren kunnen vluchten.

Vissen

Het water moet in een rustig tempo in één richting worden gedempt, zodat vissen kunnen vluchten; dempingswerkzaamheden dienen buiten de voortplantingstijd (april – augustus) te worden uitgevoerd. Vissen wegvangen door middel van elektrisch vissen is een alternatief.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om in de nieuwbouw voorzieningen aan te brengen voor holenbroeders; vooral voor vleermuizen zijn er mogelijkheden om verblijfplaatsen aan te leggen. De beste methode is het in metselen van speciale vleermuisstenen, zowel aan de zonzijde als aan de schaduwzijde. Zodat het gebouw zowel in de zomer als winter verblijfplaatsen biedt.

Neststeen voor vleermuis

Ook voor vogels, die in holen broeden, kunnen voorzieningen worden aangebracht.

Aanbevelingen

Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte rond de nieuwbouw kan rekening gehouden worden met de biotoopeisen van vleermuizen en vogels. Dit kan door inheemse boom-, struik, en plantensoorten te gebruiken en deze af te stemmen de voedselbehoefte, zodat er in alle seizoenen voedsel aanwezig is.

Met het ophangen van nestkastjes voor mezen en vliegenvangers, etc. kan de broedgelegenheid worden gestimuleerd.

Groene daken en groene muren zorgen ook voor een groter aanbod van insecten en nestgelegenheid.

Bijlage: broedvogels

Algemene gegevens per soort						Gegevens per soort bij ruimtelijke ingreep			
soort	Aantal broedparen (bron SOVON)	Kolonie-broeder	Aanwezig in bebouwde omgeving	Aanwezig in natuur- gebieden	Categorie vaste nesten	Hoe groot is de kans dat de soort wordt aangetroffen tijdens het project	Heeft de soort de mogelijkheid om zelfstandig een natuurlijke alternatief nest te vinden	Is er voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatige alternatief nest aan te bieden?	Welke actie is mogelijk?
<i>In principe jaarrond beschermd</i>									
<i>Niet jaarrond beschermd inventarisatie wel gewenst</i>									
Ekster	40.000-60.000	Nee	Ja	nee	5	Groot	ja	Nee	Mijden broedseizoen, verder geen actie nodig
Grote bonte specht	55.000 – 65.000	nee	ja	ja	5	aanwezig	ja	nee	Mijden broedseizoen, verder geen actie nodig
<i>Andere aangetroffen soorten</i>									
Wilde eend	350.000- 500.000	nee	Ja	Ja	5	Groot	Ja	nee	Geen actie nodig
waterhoen	40.000-55.000	nee	Ja	Ja	5	Groot	Ja	nee	Geen actie nodig
meerkoet	130.000- 180.000	nee	Ja	Ja	5	Groot	Ja	nee	Geen actie nodig
merel	900.000- 1.200.000	nee	Ja	Ja	5	Groot	Ja	nee	Mijden broedseizoen, verder geen actie nodig
heggenmus	200.000- 250.000	nee	Ja	Ja	5	Groot	Ja	nee	Geen actie nodig
zanglijster	120.000- 160.000	nee	Ja	Ja	5	Groot	Ja	nee	Geen actie nodig
tuinfluiter	120.000- 150.000	nee	Ja	Ja	5	Groot	Ja	nee	Geen actie nodig
winterkoning	500.000- 600.000	nee	Ja	Ja	5	Groot	Ja	nee	Geen actie nodig